

FACTORS CONDICIONANTS DE L'ABSENTISME ESCOLAR

Programa
d'Absentisme
Escolar
Municipal

Les **conductes absentistes** s'associen sovint a **situacions de desavantatge** i a **problemàtiques d'índole personal, familiar, social, cultural i/o econòmica**. No obstant això, l'absentisme escolar és un **fenomen complex i multifactorial**, en el qual a més de la persona i les seues **circumstàncies** intervenen altres factors estretament relacionats amb el **funcionament i organització dels centres educatius**, però, atès que des de **l'àmbit municipal no es tenen competències** per a intervindre en este camp, el **PAEM** es configura a partir de **l'anàlisi i evolució dels factors condicionants** que poden **afavorir l'aparició** d'este, destacant els següents:

- NECESSITATS ESPECÍFIQUES I NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS
- ABÚS I MALTRACTAMENT EN L'ENTORN FAMILIAR
- ASSETJAMENT ESCOLAR
- POBRESA INFANTIL
- FRACÀS ESCOLAR I ABONDÓ ESCOLAR
- ADDICCIONS

Curs 2021-2022 ¹

- ☞ L'alumnat que va rebre suport educatiu per presentar alguna necessitat específica en ensenyaments no universitaris a **Espanya** en el curs 2021-22 va ascendir a un total de **800.409**.
- ☞ D'ells, 245.983 (**30,7%**) la van rebre per **necessitats educatives especials associades a discapacitats o trastorns greus** i els restants 554.426 (**69,3%**) per **altres necessitats específiques de suport educatiu**.
- ☞ Els **ensenyaments bàsics**, inclosa l'Educació Especial específica, **van concentrar el 83,1%** d'este alumnat, integrat pel **44,1% de E. Primària**, el **34,0% d'ESO** i el **5,0% de E. Especial**. Estos ensenyaments suposen en total 664.826 alumnes/as amb necessitats específiques (352.619 en E. Primària; 39.885 en E. Especial; i 272.322 en ESO). Per sexe, els percentatges més alts d'homes corresponen a E. Infantil (71,5%), FP Bàsica (71,6%) i Altres programes formatius (71,4%), mostrant els seus percentatges més reduïts en els ensenyaments de E. Primària (62,6%), ESO (61,3%), i Batxillerat (59,8%).
- ☞ A la **Comunitat Valenciana el 9,7%** d'alumnat va tindre **necessitats específiques de suport educatiu** i un **3,0%** d'alumnat va tindre **necessitats educatives especials**.
- ☞ Segons l'Enquesta de Discapacitat, Autonomia personal i Situacions de Dependència 2020 (EDAT 2020), un **29,1% dels xiquets/as amb discapacitat** han faltat més de 8 dies al col·legi en l'últim curs escolar a causa de la seua discapacitat i quasi la meitat dels xiquets/as amb discapacitat (47,7%) no ha faltat cap dia al col·legi durant l'últim curs per la seua discapacitat.

2021

- 👉 La Fiscalia va revelar les **denúncies** per maltractament a Espanya, existint **4.875 per violència en l'àmbit familiar**.
- 👉 **Més del 25% de menors va ser víctima del maltractament infantil a Espanya, i menys del 10% d'estos casos van ser denunciats.**
- 👉 El maltractament que es va presentar **entre els 5 i 12 anys** va ser el **20% de la xifra total**. En més de la meitat dels casos s'ha establert a la **família com a agressora**, sent el principal el **pare progenitor**.
- 👉 Les **xiquetes** són les **principals víctimes** de maltractament, ja que constitueixen el **57% dels casos de violència de gènere i abús sexual**.
- 👉 Existixen els casos de **maltractament infantil a Espanya** que es donen per part de **persones adultes a menors escolars**, el **ciberassetjament i grooming** i el **maltractament psicològic**.

2019-2021

- ☞ **Taxa de pobresa infantil a Espanya: 28%**
- ☞ **A Espanya el percentatge de xiquets, xiquetes i adolescents menors de 16 anys en pobresa persistent (dues o més anys en situació de pobresa) és el quart més alt dels països europeus analitzats. La pobresa crònica o persistent s'associa amb majors problemes d'aprenentatge, de salut o problemes emocionals i de comportament respecte a aquells xiquets que no patixen la pobresa o ho han fet de manera puntual.**
- ☞ **825.000 xiquets, xiquetes i adolescents menors de 16 anys patixen de privació material i social severa** (No poden menjar un menjar de carn, pollastre o peix almenys cada dos dies, no tenen l'habitatge amb una temperatura adequada, no poden permetre's substituir roba desbaratada per una altra nova, no pot permetre's tindre dos parells de sabates en bones condicions, no poden participar en activitats d'oci, no tenen connexió a internet...)
- ☞ **1 de cada 5 xiquets, xiquetes i adolescents menors de 16 anys tenen problemes en els seus habitatges:** goteres, humitats en les parets,,,
- ☞ **1 de cada 5 xiquets, xiquetes i adolescents menors de 16 anys tenen privació de material infantil, és a dir, manquen (a nivell individual, o en la llar) almenys 3 d'estos productes o servicis** (llista resumida): Roba nova, Dos parells de sabates, Fruites i verdures fresques diàriament, Carn, pollastre, pescat diàriament, Llibres adequats, Equip d'oci a l'aire lliure, Jocs d'interior, Activitats d'oci, Celebracions, Convidar a amics, Viatges escolars, Vacances, Substitució de mobles desgastat, Endarreriments, Internet, Llar adequadament caldejada, Cotxe).

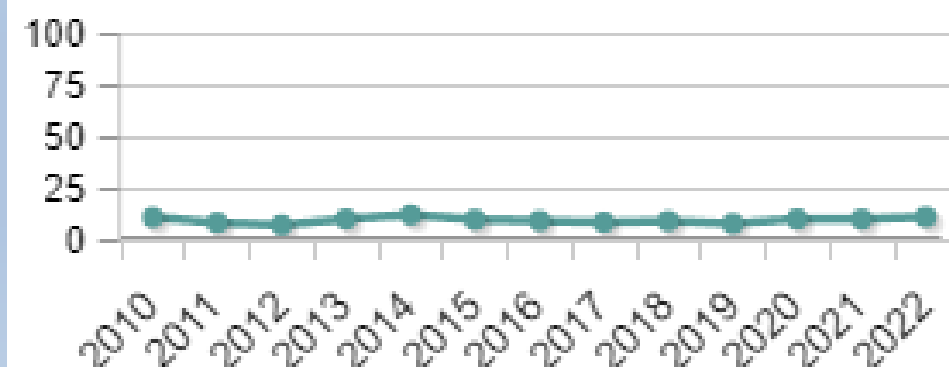
2019-2021

- 👉 **Les famílies migrants multipliquen per 2,4** la seua possibilitat **d'estar en situació de pobresa**. La taxa de pobresa infantil es dispara al 70% quan els dos progenitors són estrangers, quasi el triple que la taxa quan tots dos són espanyols (24%)
- 👉 **Xiquets, xiquetes i adolescents en la comunitat gitana tripliquen la taxa general de risc de pobresa i privació material severa**
- 👉 **Xiquets, xiquetes i adolescents de famílies monoparentals femenines / monoparentals tenen el triple de possibilitats d'estar en risc de pobresa respecte a llars amb dues persones adultes.**
- 👉 **Es donen diferències de taxes de pobresa infantil de més del doble entre diferents CCAA**

Navarra, Comunidad Foral de. Todas las edades.
Tasa de riesgo de pobreza (renta del año anterior a la entrevista). Base 2013.

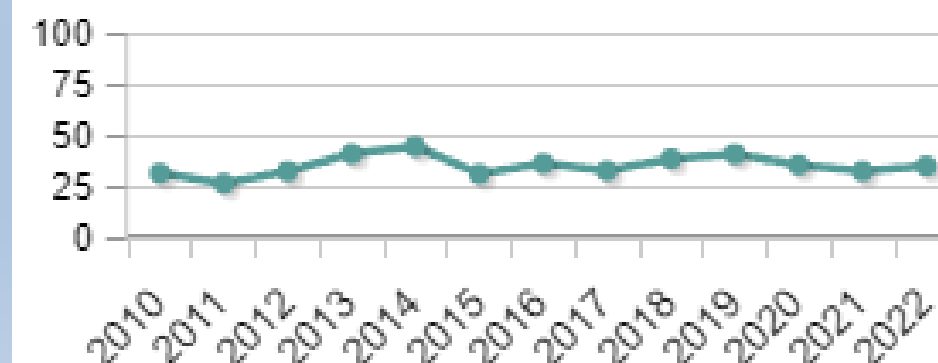
Fecha: 2022
Dato: 10,9 %

Ceuta. Todas las edades. Tasa de riesgo de pobreza (renta del año anterior a la entrevista). Base 2013.

Fecha: 2022
Dato: 34,8 %

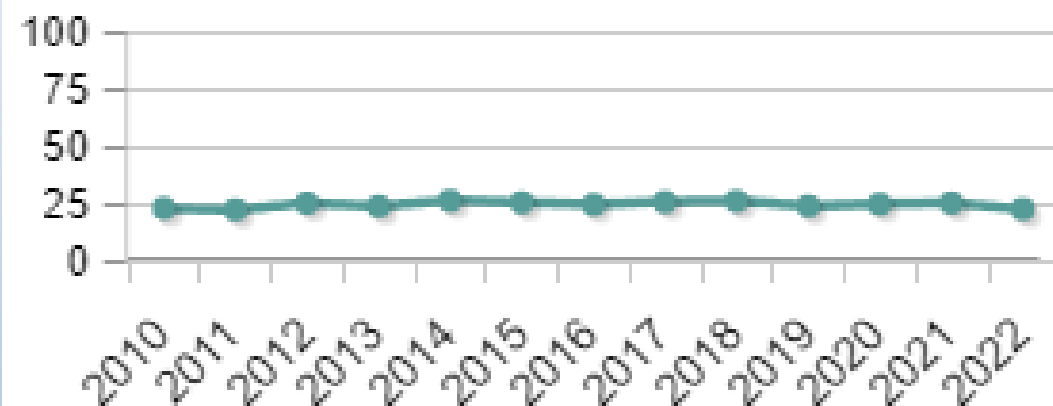

2020-2022

Comunitat Valenciana. Todas las edades. Tasa de riesgo de pobreza (renta del año anterior a la entrevista). Base 2013.

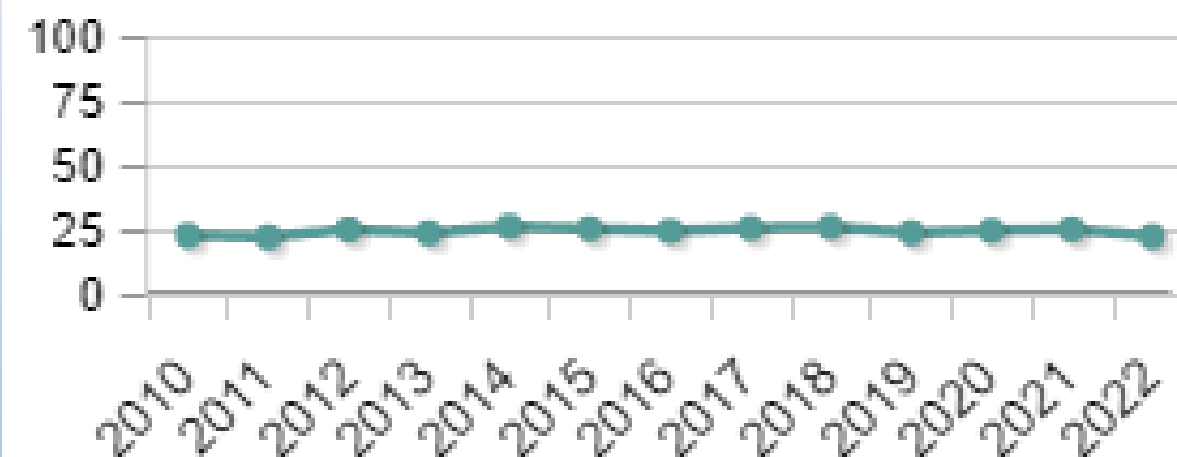
Fecha: 2020
Dato: 24,6 %

Comunitat Valenciana. Todas las edades. Tasa de riesgo de pobreza (renta del año anterior a la entrevista). Base 2013.

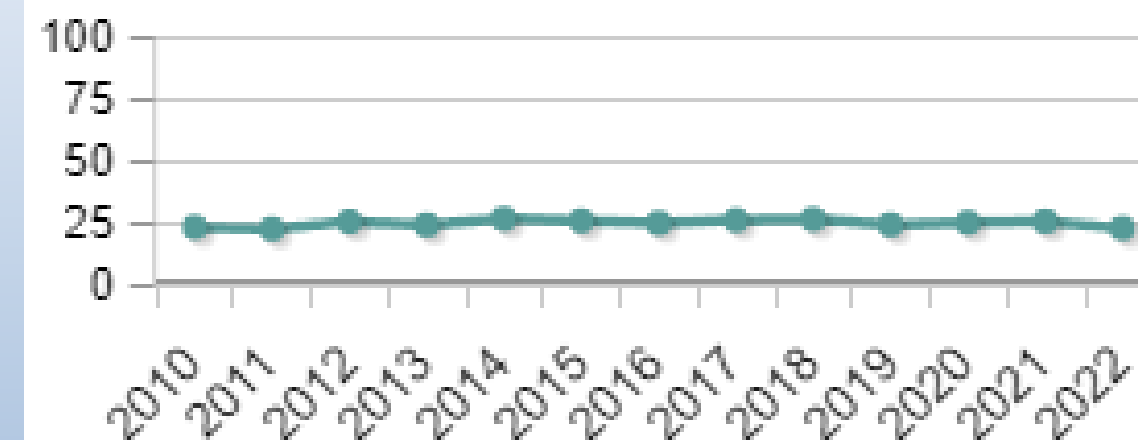
Fecha: 2021
Dato: 25,1 %

Comunitat Valenciana. Todas las edades. Tasa de riesgo de pobreza (renta del año anterior a la entrevista). Base 2013.

Fecha: 2022
Dato: 22,3 %

2021

👉 **11.229 casos** d'assetjament escolar a Espanya ⁶

👉 **Motius** pels quals es produïx l'assetjament escolar:

- aspecte físic de la víctima (56,5%)
- “les coses que fa o diu” (53,6%)

👉 **Formes d'assetjament més freqüents són insultar, posar malnoms i fer burles**, mentre que les agressions físiques descendixen ⁷.

👉 **Protagonistes de l'assetjament escolar** ⁷

- El **72,4%** dels casos les **agressions** es duen a terme **entre diverses persones**.
- El **24,4%** reconeix que ha participat en una situació d'assetjament escolar sense adonar-se

👉 **Ciberbullying** ⁷

- El **8,2%** pensa que algú en la seua classe és víctima de *ciberbullying (16 punts percentuals menys que en 2020-21).
- **WhatsApp** continua sent el **principal mitjà pel qual es produïx el ciberbullying (66,9%)**,
- **Instagram (53,1%)**
- **TikTok (48,6%)**, la qual cosa parla de l'auge d'altres xarxes socials i de la importància de donar-li un bon ús a les mateixes per part dels menors d'edat.

2022-2023

👉 **69.554** casos d'assetjament escolar a Espanya ⁶

👉 **Motius** pels quals es produïx l'assetjament escolar:

- aspecte físic de la víctima (64,6%)
- “les coses que fa o diu” (56%)

👉 **Formes d'assetjament més freqüents són insultar, posar malnoms i fer burles.** Descendix el mal físic i el psicològic pren protagonisme com a via d'atac a les víctimes ⁷.

👉 **Protagonistes de l'assetjament escolar**

- El 68,1% dels casos les agressions es duen a terme entre diverses persones.
- El 23,3% reconeix que ha participat en una situació d'assetjament escolar sense adonar-se

👉 **Ciberbullying** ⁷

- El 8,2% pensa que algú en la seua classe és víctima de ciberbullying (16 punts percentuals menys que en 2020-21).
- **WhatsApp** continua sent el principal mitjà pel qual es produïx el *ciberbullying (**70,2%**),
- **Instagram** (49,6%)
- **TikTok (38,5%)**, la qual cosa parla de l'auge d'altres xarxes socials i de la importància de donar-li un bon ús a les mateixes per part dels menors d'edat.

2022-2023

- 👉 L'abandó primerenc de l'educació i formació en 2022 a Espanya se situa en el **13,9%**.
- 👉 La diferència entre homes (16,5%) i dones (11,2%) és significativa.
- 👉 La diferència entre CCAA és significativa. La **Comunitat Valenciana en 2023** se situa en el lloc número 14 amb un **15'7% de taxa d'abandó**.

👉 El fracàs escolar o no haver completat amb èxit l'educació secundària obligatòria constitueix una característica comuna d'una part molt destacable de les persones joves que abandonen els seus estudis, sent factors determinants perquè es produïska:

- La vulnerabilitat econòmica de la llar, i
- L'existència d'uns nivells d'estudis escassos en els progenitors.

ADDICCIONS A SUBSTÀNCIES PSICOACTIVES ENTRE ELS 14 I 18 ANYS

- ☞ **L'alcohol** es posiciona com la **substància psicoactiva més consumida**. D'esta manera, el 73,9% reconeix haver consumit begudes alcohòliques alguna vegada en la seua vida. D'altra banda, el 70,5% d'ha consumit alcohol en l'últim any i el 53,6% durant l'últim mes.
- ☞ **El tabac és la segona substància** psicoactiva amb major prevalença de consum. El 38,2% ha fumat tabac alguna vegada en la vida, el 30,7% en l'últim any i el 23,9% en els últims 30 dies previs a la realització de l'enquesta.
- ☞ **En tercer lloc, se situa el consum de cànnabis**. El 28,6% admeten haver consumit cànnabis en alguna ocasió, mentre que els qui van consumir en l'últim any suposen el 22,2% i els que van consumir en els últims 30 dies, el 14,9% de l'alumnat.
- ☞ **Els hipnosedants** (tranquil·litzants/somnífers) amb o sense recepta figuren com la **quarta droga** de major prevalença de consum, observant-se que el 19,6% dels estudiants ha pres este tipus de substàncies psicoactives alguna vegada en la seua vida.
- ☞ **Les edats mitjanes d'inici en la C. Valenciana en el consum d'alcohol, tabac i cànnabis són els 14,1, 13,8 i 14,7 anys respectivament**

ADDICCIONS COMPORTAMENTALS I ALTRES TRASTORNS ADDICTIUS

- ➔ Un **21,5%** d'estudiants de **14 a 18 anys** ha jugat amb diners (presencial, en línia o tots dos) i un **83,1%** ha jugat a videojocs.
- ➔ Descendix el **consum problemàtic d'internet en els estudiants de 14 a 18 anys**, del **28,8%** al **25,9%** en xiques i del **18,4%** al **15,3%** en xics, en relació a l'informe de 2021.
- ➔ El **66,8%** d'estudiants de **14 a 18 anys** admeten haver **usat pornografia almenys una vegada en la seua vida**, el **58,6** en els últims 12 mesos i el **44,5%** en els últims 30 dies.

La promoció d'una educació inclusiva incumbix directament docents, educands , pares i mares de família i resta d'actors implicats en l'educació , i també als qui es veuen influïts per esta , que són el conjunt de la societat sense excepció.

Vega Castrillo, de Entreculturas

Servici d'Educació

IMPULSA DINÀMIQUES DE COL·LABORACIÓ ENTRE ELS/AS AGENTS SOCIALS DE LA CIUTAT QUE CONTRIBUÏSQUEN A LA PREVENCIÓ DE L'ABSENTISME I DE L'ABANDÓ ESCOLAR PRIMERENC

PAEM -PROGRAMA DE ABSENTISMO ESCOLAR MUNICIPAL-

